

Ευριπίδη «Τρωάδες»

Μετά από την παράλογη και περριεργη πολιτιστική νηστεία, στην οποία υποβάλλει τον εαυτό της η Κύπρος κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, το πρόγραμμα των φετινών «Κυπρίων» μοιάζει σαν θεατρική χιονοστιβάδα. Τέσσερις είναι οι θεατρικές παραγωγές που θα δούμε και για να μη χαθούμε μέσα στις συζητήσεις και εντυπώσεις, ας πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά, ή τουλάχιστον με τη σειρά παρουσίας των παραστάσεων στη Λευκωσία.

Η εξαιρετική ταινία του Μιχάλη Κακογιάννη «Τρωάδες» έπειθε ότι η οικουμενικότητα του έργου του Ευριπίδη δεν έχει μόνο διαχρονική έννοια, αλλά και έννοια «διαστυλιστική»: το έργο δεν καθλώνεται στα όρια του δραματουργικού είδους στο οποίο ανήκει και άψογα μεταφέρεται στο ιδιόμορφο τεχνητό «φυσικό περιβάλλον» της κινηματογραφικής πραγματικότητας.

Τώρα βλέπουμε τις θεατρικές «Τρωάδες» του Κακογιάννη. Στην εισαγωγή του στο βιβλίο «Το έργο του

Ευριπίδη», ο Μιχάλης Κακογιάννης δίνει πολύ ακριβή ορισμό της σχέσης των μεγάλων δραματουργών της αρχαιότητας με το απεικονιζόμενο στα έργα τους παρελθόν. «Αυτό που δημιουργήσαν μέσα από τη συνάρτηση του παρελθόντος και του παρόντος ήταν μια μεγεθυμένη διάσταση της πραγματικότητας, που απογύμνωνε το χρόνο από τις ομίχλες του, όσο και από στενούς και πρόσκαιρους συσχετισμούς».

Παραφράζοντας, αυτό είναι το υψηλό ζητούμενο μιας σύγχρονης θεατρικής παραγωγής του αρχαίου δράματος, η πορεία μεταξύ των Συμπληγάδων του ομιχλώδους μανιερισμού και των στενών και πρόσκαιρων ιδεολογικών συσχετισμών προς τη μεγέθυνση της σκηνικής πραγματικότητας.

Πιστεύω ότι η μεγέθυνση δεν ήταν η σκηνοθετική μέθοδος του Μιχάλη Κακογιάννη στις «Τρωάδες». Μορφές και

Μετάφραση: Μιχάλης Κακογιάννης

Σκηνοθεσία: Μιχάλης Κακογιάννης

Σκηνικά: Απόστολος Βέτας

Κοστούμια: Γιάννης Μεντζικώφ

Μουσική: Θόδωρος Αντωνίου

Φωτισμοί: Ανδρέας Σινανός

Παίζουν: Έρση Μαλικέντζου, Οδέτη Σταβαράκη, Μαριάνθη Σοντάκι, Αθηνά Παππά, Βαρνάβας Κυριαζής, Κοσμάς Ζαχάρωφ, Σταύρος Νίσης.

λόγια παρουσιάστηκαν σε ύφος δραματίου, τα μεγέθη των ουστατικών στοιχείων της παράστασης ήταν απρόσμενα μικρά.

Αυτό αφορά και το τραγικό κέντρο της παράστασης, την αρχόντισσα του πόνου, την Εκάβη. Η Έρση Μαλικέντζου ήταν κομψή, αξιοπρεπής, συγκρατημένη και προσεκτική. Έμοιαζε να βγήκε από κάποια παραλλαγή του τρωικού μύθου από τον Ανουίγ ή το Σάρτρ, αν αυτοί είχαν γράψει κάτι τέτοιο. Η μορφή που δημιούργησε η Μαλικέντζου είχε περιορισμένη χωρητικότητα για την ορμώμενη από τα λόγια της Εκάβης δύναμη, γι' αυτό και το μεγαλύτερο μέρος αυτής της δύναμης χανότανε ανεκμετάλλευτο.

ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ 17/9/92

Και η Κασσάνδρα της Οδέτης Σταβαράκη ήταν εντελώς αποσυνδεδεμένη από τη θεική ισχύ που στο κείμενο του Ευριπίδη την κάνει να σπαράζει από το αβάσταχτο της γνώσης. Η ηθοποιός παρουσίασε την τρέλα ως εντελώς

προσωπική υπόθεση της Κασσάνδρας. Ο Βαρνάβας Κυριαζής ως Ταλθύβιος, κράτησε τις σκηνές του σε καλό ερμηνευτικό επίπεδο φτιάχνοντας μια μορφή με επιφάνεια λεία και ποιητική.

Το διαφορετικό άκουσμα και η διαφορετική πλαστική της Ανδρομάχης της Μαριάνθης Σοντάκη προκαλούσαν άμεση εκτίμηση και λειτουργούσαν σαν ενέσεις ποιότητας στο σύνολο. Η αδικαιολόγητη στυλιστική αλλοίωση της σκηνής του Μενέλαου και της Ελένης (Κοσμάς Ζαχάρωφ, Αθηνά Παππά), δυστυχώς «αποκατέστησε την ισορροπία».

Ο χορός της παράστασης παρέμεινε σκηνοθετικά ανεκμετάλλευτος

χωρίς να επιφέρει κανένα κέρδος. Οι περιστασιακές εμφανίσεις των στρατιωτών, η χρήση των τυμπάνων και των δαδών, η άμαξα σε ύψος αρχαίο ελληνικό για ξένους, θύμιζαν ότι το αισθητικό «χτες» κάποτε απέχει πάρα πολύ από το σημερινό μας αισθητικό ενστικτο. Αν στο διάλογο μεταξύ της αισθητικής του κειμένου και της αισθητικής της σκηνοθετικής προσέγγισης, το άγνωστο ζητούμενο είναι το πρώτο στοιχείο, η λύση είναι πιθανή, αν όμως και το δεύτερο στοιχείο είναι ακαθόριστο, η λύση επέρχεται δύσκολα.

Οι απόλυτα αυτόνομοι στόχοι του σκηνογράφου Απόστολου Βέτα, του συνθέτη Θόδωρου Αντωνίου και του ενδυματολόγου Γιάννη Μεντζικώφ αφαιρούσαν με τη σειρά τους από την αισθητική ενότητα της παράστασης.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ

